

AMERYKAŃSKI ODPOWIEDNIK NUMERU NIP ORAZ OGÓLNE KWESTIE PODWÓJNEGO OPODATKOWANIA

NIP, czyli Numer Identyfikacji Podatkowej to dziesięciocyfrowy kod stosowany w Polsce do identyfikacji podatnika (osoby fizycznej, przedsiębiorstwa, firmy spółki) do celów podatkowych. Wprowadziła go ustawa z października 1995r., a zaczął obowiązywać od 1996 r. Nadawany jest przez naczelnika urzędu skarbowego. Od 1 września 2011 r. osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej używają numeru PESEL jako identyfikatora podatkowego. Zatem w Polsce numerem identyfikacji podatkowej jest NIP dla firm i PESEL dla osób fizycznych.

W Stanach Zjednoczonych polskim odpowiednikiem NIP jest **TIN czyli Taxpayer Identification Number**, który w dokładnym tłumaczeniu znaczy Numer Identyfikacji Podatkowej. Jednakże to nie jest jedyny numer podatkowy, gdyż:

- Numer SSN czyli Social Security Number – to dziewięciocyfrowy numer nadawany osobom fizycznym tylko i wyłącznie amerykańskim obywatelom i osobom bez amerykańskiego obywatela ale z prawem stałego pobytu (odpowiednik polskiego numeru PESEL);
- Numer EIN czyli Employer Identification Number (zwany często FEIN czyli Federal Employer Identification Number) – jest to dziewięciocyfrowy numer nadawany tylko i wyłącznie przedsiębiorstwom przez amerykański urząd skarbowy IRS (Internal Revenue Service). Najbardziej zbliżony jest do polskiego numeru NIP, z tym zastrzeżeniem, że w Polsce NIP może mieć także osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej a w USA numer EIN może mieć tylko przedsiębiorstwo i organizacja (fundacja, stowarzyszenie, związek wyznaniowy) ale nie nadawany jest on osobie fizycznej, która nie prowadzi działalności gospodarczej;
- Numer ITIN czyli Individual Taxpayer Identification Number – jest to dziewięciocyfrowy numer nadawany przez amerykański urząd skarbowy IRS (Internal Revenue Service) osobom, które nie posiadają numeru SSN (czyli amerykańskiego obywatelstwa albo prawa pobytu w USA). Numer ten nadawany jest tylko osobom fizycznym, nie przedsiębiorstwom.
- Numer ATIN czyli Taxpayer Identification Number for Pending U.S. Adoptions – nadawany adoptowanym dzieciom jako numer tymczasowy w czasie, gdy rodzice nie mogą wnioskować o SSN.

Amerykański system podatkowy, tak samo jak prawny, ma charakter wielostopniowy. Podatki są egzekwowane na poziomie federalnym, stanowym, a w niektórych przypadkach także lokalnym. Federalne prawo podatkowe jest zawarte w federalnym Wewnętrznym Kodeksie

Dochodów („Internal Revenue Code”), który jest odpowiedzialny za wprowadzanie w życie przepisów Wewnętrznego Kodeksu Dochodów oraz za pobór podatków.

Do podatków federalnych należą:

- Podatek od dochodu („income tax”). Income tax jest podatkiem progresywnym i kształtuje się na poziome od 15% do 39% w zależności od osiągniętych dochodów.
- Podatek od zatrudnienia („employment tax”).
- Podatek od samozatrudnienia („self-employment tax”).
- Akcyza („excise tax”).

USA nie stosuje federalnego podatku VAT. Konsumpcja jest opodatkowana stanowym podatkiem od sprzedaży tzw. „sales tax”. Sales tax jest doliczany do ceny detalicznej i płacony przez finalnego konsumenta. Stawki w poszczególnych stanach USA wahają się pomiędzy 3 a 7 procent. Wyjątek stanowi Montana, która nie egzekwuje podatku od sprzedaży. Okręgi stanowe i miasta mogą mieć dodatkowe podatki od sprzedaży.

Skoro USA nie stosuje podatku VAT, w jaki więc sposób polski kontrahent współpracując z amerykańskim przedsiębiorcą rozlicza polski VAT?

Faktury spoza wspólnoty europejskiej (w tym wypadku z USA) księguje się (i rozlicza VAT) w identyczny sposób jak robi się to np. przy nabyciu wewnątrzspółnotowym, gdzie sprzedawca wystawia Invoice (w USA bez pozycji VAT a w przypadku np. nabyciu wewnątrzspółnotowym z VATem 0%) czyli należy wykazać ten zakup w deklaracji VAT i naliczyć VAT według stawki krajowej oraz jednocześnie VAT ten odliczyć (w sumie dla VAT będzie to transakcja neutralna). Kosztowo taką fakturę księguje się identycznie jak każdą inną.

A teraz kilka słów o „Umowie o unikaniu podwójnego opodatkowania i zapobieżeniu uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu” z 1974 roku, w którym omówione zostały regulacje prawne dotyczące podwójnego opodatkowania pomiędzy Polską oraz USA. Mimo, iż kilka lat temu Polska i USA zawarły traktat, który miał zastąpić ww. Umowę, jednakże do dzisiaj nie został on ratyfikowany przez Senat i Prezydenta USA („Nieratyfikowana Umowa”). Stosownie do art. 8 ww. Umowy, pochodzące z USA zyski polskiej osoby fizycznej lub prawnej podlegają co do zasady opodatkowaniu wyłącznie w Polsce, chyba że prowadzi ona działalność gospodarczą przez stały zakład w Stanach Zjednoczonych. Powstanie obowiązku podatkowego następuje w momencie zaistnienia

stałego zakładu w Stanach Zjednoczonych. Definicja stałego zakładu podatkowego zawarta została w art. 6 Umowy. Zakład oznacza stałe miejsce, w którym całkowicie lub częściowo wykonuje się działalność gospodarczą, są to w szczególności: filia, biuro, fabryka, warsztat, a także regularne wykonywanie pełnomocnictwa do zawierania umów w imieniu przedsiębiorstwa na terytorium danego państwa. W praktyce oznacza to, iż stała obecność w USA osoby fizycznej, która podpisuje umowy na rzecz polskiego przedsiębiorcy, zostanie zakwalifikowana jako pojęcie zakładu w rozumieniu art. 6 Umowy. Według Umowy zakładem nie jest placówka służąca wyłącznie do składowania, wystawiania albo wydawania dóbr albo towarów przedsiębiorstwa, zapasy dóbr albo towarów, utrzymywanych dla składowania lub wydawania, lub w celu obróbki lub przerobu, czy stała placówka utrzymywana dla celów reklamowych, dla zakupu dóbr lub towarów lub dostarczania czy uzyskiwania informacji. Zakładem również nie jest wykonywanie czynności przedsiębiorstwa przez maklera czy innego przedstawiciela działającego w ramach swojej zwykłej działalności handlowej oraz sam fakt kontroli nad spółką mającą siedzibę lub wykonującą działalność w USA. Prowadzenie zakładu stałego obliguje do podatkowego rozliczenia się wobec IRS, czyli Internal Revenue Service (odpowiednik polskiego urzędu skarbowego). Stawka podatkowa zależna jest od osiągniętego i zgłoszonego dochodu przedsiębiorstwo. Artykuł 8 Umowy stanowi, iż zyski mogą być opodatkowane w USA tylko w kwocie przypadającej w ramach zakładu podatkowego prowadzonego na terytorium USA, co niestety oznacza, iż każdorazowo konieczne jest określenie, które zyski wchodzą w zakres działalności danego zakładu.

Niniejsza analiza nie stanowi porady prawnej.